

Luật Dự trữ quốc gia (sửa đổi): Nâng cao năng lực dự trữ chiến lược quốc gia

20:08 16/11/2025

Luật Dự trữ quốc gia (sửa đổi) được kỳ vọng tạo nền tảng pháp lý mới để hệ thống dự trữ trở thành “lá chắn” kinh tế xã hội có khả năng điều tiết, can thiệp hiệu quả khi thị trường gặp biến động.

Theo chương trình Kỳ họp thứ 10, Quốc hội khóa XV, dự kiến sáng ngày mai 17/11, Bộ trưởng Bộ Tài chính trình bày trước Quốc hội Tờ trình về dự án Luật Dự trữ quốc gia (sửa đổi). Dự án luật lần này được đánh giá là có phạm vi ảnh hưởng rộng, tác động trực tiếp tới khả năng ứng phó của Nhà nước trước thiên tai, dịch bệnh, biến động thị trường và các rủi ro an ninh phi truyền thống ngày càng gia tăng.

Trong báo cáo gửi Quốc hội, Chính phủ nhấn mạnh rằng việc sửa đổi Luật Dự trữ quốc gia không chỉ nhằm khắc phục những bất cập sau hơn 12 năm thực hiện, mà quan trọng hơn là tạo nền tảng pháp lý mới để hệ thống dự trữ trở thành “lá chắn” kinh tế xã hội có khả năng điều tiết, can thiệp hiệu quả khi thị trường gặp biến động.

Cục Dự trữ Nhà nước khu vực Nghệ Tĩnh kịp thời nhập lương thực dự trữ quốc gia. Ảnh: Văn Hiền

Theo Chính phủ, yêu cầu sửa đổi luật bắt nguồn từ những định hướng lớn đã được Bộ Chính trị và Ban Chấp hành Trung ương nêu rõ trong nhiều nghị quyết, kết luận. Một trong những căn cứ quan trọng là Nghị quyết số 39-NQ/TW năm 2019 và Kết luận số 115-KL/TW năm 2025, trong đó xác định nhiệm vụ nâng cao vai trò của dự trữ quốc gia lên mức “dự trữ chiến lược”, là công cụ phục vụ điều tiết thị trường để bảo đảm nền kinh tế vận hành ổn định, hiệu quả theo quy luật của thị trường và định hướng xã hội chủ nghĩa. Tại buổi làm việc ngày 18/9/2025, Văn phòng Trung ương Đảng có Thông báo số 342-TB/VPTW về thông báo Kết luận của đồng chí Tổng Bí thư Tô Lâm tại buổi làm việc với các cơ quan về dự trữ quốc gia và dự trữ ngoại hối, trong đó đã yêu cầu: “Trước bối cảnh tình hình thế giới và khu vực dự báo tiếp tục có những biến động phức tạp, đặt ra yêu cầu cấp bách phải tăng cường dự trữ quốc gia, dự trữ ngoại hối như một trụ cột quan trọng của an ninh quốc gia, an ninh kinh tế và phát triển bền vững”.

Thực tiễn triển khai luật cũng cho thấy nhiều hạn chế. Một ví dụ là Luật hiện hành chưa quy định rõ việc sử dụng hàng dự trữ quốc gia cho mục tiêu an sinh xã hội, trong khi thực tế Nhà nước vẫn thực hiện xuất cấp gạo hỗ trợ học sinh tại vùng khó khăn hay các hộ dân tham gia bảo vệ rừng. Ngoài ra, sự ra đời của nhiều đạo luật mới liên quan như Luật Ngân sách nhà nước, Luật Quy hoạch, Luật Tiêu chuẩn và quy chuẩn kỹ thuật... đã khiến một số quy định trong Luật Dự trữ quốc gia trở nên thiếu đồng bộ, thậm chí chồng chéo, đòi hỏi phải được rà soát để đảm bảo tính thống nhất của hệ thống pháp luật.

Trên cơ sở đó, Chính phủ đặt mục tiêu của lần sửa đổi này là thể chế hóa đầy đủ chủ trương của Đảng, khắc phục những điểm nghẽn pháp lý hiện nay, đồng thời nâng cao hiệu quả quản lý, sử dụng nguồn lực dự trữ quốc gia. Dự thảo luật mới được xây dựng theo hướng tăng cường phân cấp, phân quyền; đơn giản hóa thủ tục hành chính; thúc đẩy ứng dụng khoa học công nghệ và chuyển đổi số trong quản lý hàng dự trữ từ quy trình nhập, xuất đến theo dõi tình trạng bảo quản.

Dự thảo đã bổ sung một chương hoàn toàn mới, quy định về “Dự trữ chiến lược”, nhằm củng cố năng lực quốc gia trong việc đối phó với các tình huống bất thường. Dự trữ chiến lược được định nghĩa là công cụ để quản lý, khai thác, huy động, sử dụng có hiệu quả các nguồn lực của nền kinh tế, nhằm đảm bảo nền kinh tế vận hành ổn định, hiệu quả theo quy luật thị trường và định hướng xã hội chủ nghĩa.

Dự thảo Luật cũng đã phân quyền, phân cấp triệt để theo hướng: quy định các tiêu chí về danh mục hàng dự trữ quốc gia đảm bảo các mặt hàng dự trữ quốc gia là mặt hàng chiến lược, thiết yếu, có tần suất sử dụng nhiều, có tác dụng ứng phó kịp thời trong tình huống đột xuất, cấp bách; đặc chủng, không thể thay thế; vật tư, thiết bị, hàng hóa bảo đảm quốc phòng, an ninh và giao Chính phủ quy định danh mục hàng dự trữ quốc gia; các bộ, ngành quản lý hàng dự trữ quốc gia quy định chi tiết mặt hàng dự trữ quốc gia.

Cùng với đó, dự thảo Luật phân cấp cho Bộ trưởng Bộ Tài chính và Bộ trưởng, Thủ trưởng cơ quan ngang bộ (nội dung này đã được quy định tại Nghị định số 126/2025/NĐ-CP, nay cần luật hóa quy định này để bảo đảm thống nhất theo quy định tại Nghị quyết số 190/2025/QH15 của Quốc hội) quyết định và đã phân định rõ thẩm quyền của Bộ trưởng Bộ Tài chính (quản lý nhà nước về dự trữ quốc gia) với Bộ trưởng, Thủ trưởng cơ quan ngang bộ. Bên cạnh đó, dự thảo Luật nêu rõ, Chính phủ quy định chi tiết nội dung này và quy định nội dung, trình tự quyết định nhập, xuất hàng dự trữ quốc gia.

Để khắc phục khó khăn, bất cập trong quá trình thực hiện Luật Dự trữ quốc gia năm 2012 và phù hợp với phân quyền, phân cấp quản lý, dự thảo Luật Dự trữ quốc gia (sửa đổi) bỏ quy định hàng dự trữ quốc gia phải được cất giữ riêng, sửa đổi cụm từ “quy chuẩn kỹ thuật quốc gia” thành “quy định về bảo quản hàng dự trữ quốc gia”.

Quy định về thuê bảo quản hàng dự trữ quốc gia (Điều 24) được rà soát, thay đổi quy định từ “Điều kiện cơ sở phải đáp ứng” thành bộ, cơ quan ngang bộ thuê tổ chức, doanh nghiệp để bảo quản (thay đổi về điều kiện đầu tư kinh doanh), không yêu cầu phải được chứng nhận đủ điều kiện theo thủ tục hành

chính, không phải là điều kiện đầu tư kinh doanh; bảo đảm đơn giản hóa thủ tục và tạo thuận lợi khi thực thi.

Đồng thời, để bảo đảm thống nhất với Luật Quy hoạch đang được sửa đổi, dự kiến trình Quốc hội thông qua tại Kỳ họp thứ 10, dự thảo Luật Dự trữ quốc gia (sửa đổi) quy định về quy hoạch tổng thể hệ thống kho dự trữ quốc gia trên cơ sở kế thừa Điều 58 Luật Dự trữ quốc gia năm 2012 và không quy định quy hoạch chi tiết mạng lưới kho dự trữ quốc gia.

Ngoài ra, tiến hành rà soát, bổ sung quy định về nghiên cứu, phát triển khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo, chuyển đổi số trong lĩnh vực dự trữ quốc gia (Điều 30) để quy định về “xây dựng hệ thống thông tin, cơ sở dữ liệu về dự trữ quốc gia theo hướng ứng dụng công nghệ tiên tiến, hiện đại và giao Bộ trưởng Bộ Tài chính quy định về cập nhật, khai thác quản lý hệ thống thông tin, cơ sở dữ liệu về dự trữ quốc gia” để thể chế hóa Nghị quyết số 57-NQ/TW của Bộ Chính trị về đột phá phát triển khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số quốc gia.

Chính phủ kiến nghị Quốc hội xem xét, thông qua dự án Luật Dự trữ quốc gia (sửa đổi) ngay tại kỳ họp thứ 10, Quốc hội khóa XV. Việc ban hành luật mới được kỳ vọng sẽ tạo hành lang pháp lý đầy đủ, thống nhất và hiệu quả, qua đó nâng cao vai trò của dự trữ quốc gia trong nhiệm vụ bảo vệ nền kinh tế và đời sống người dân trước những rủi ro ngày càng phức tạp.

Theo TTXVN